

2 हिमाचले वृत्तस्तरे १०० वनरक्षकाणां नियुक्तिः भविष्यति, राज्यसर्वकारेण पदानि पूरयितुं अनुमोदनं दत्तम्

3 केन्द्रीय-मन्त्रिमण्डलेन कृषि-उत्पादकता-संवर्धनाय प्रधानमन्त्रि-धन-धान्य-कृषि-योजना अनुमोदिता

4 श्रावणमासः शिवस्य कृते प्रियः किमर्थम्?

केन्द्रीय-माध्यमिक शिक्षा-मण्डलेन छात्रेषु स्वस्थजीवनशैल्याः प्रवर्धनार्थं ऑयल-बोर्ड-स्थापनाय विद्यालयाः आदिष्टाः

हिमसंस्कृतवार्ता: - सी.बी.एस.ई. इति केन्द्रीय-माध्यमिक शिक्षा-मण्डलेन छात्रेषु स्वस्थजीवनशैल्याः प्रवर्धनार्थं ऑयल-बोर्ड-स्थापनाय विद्यालयाः आदिष्टाः। सी.बी.एस.ई. इत्यनेन केन्द्रीय-माध्यमिक-शिक्षा-मण्डलेन सर्वेभ्यः विद्यालय-प्रमुखेभ्यः लिखिते पत्रे पौष्टिकस्य, स्वस्थतरस्य च खाद्यविकल्पस्य विषये, कक्षासु क्रियाकलाप-परिकल्पनायां च उपलब्धतायाः माध्यमेन विद्यालयेषु स्वस्थ-भोजनस्य शारीरिक-क्रियाकलापस्य च प्रचाराय कथितम् अस्ति। सोपान-मार्गाणाम् उपयोगेन-सह, अल्प-व्यायाम-विरामपूर्वकं च छात्रेषु स्वस्थ-जीवन-शैल्याः अंगीकरणार्थं प्रोत्साहनार्थमपि शिक्षा-मण्डलेन उक्तम् अस्ति।

ईरानदेश-स्थितेन भारतीय-दूतावासेन क्षेत्रे विवर्धमानां सुरक्षा-चिन्तां निध्याय निज-नागरिकाः ईरानस्य अनावश्यकं यात्रां न कर्तुम् आग्रहः कृतः

हिमसंस्कृतवार्ता: - ईरानदेश-स्थितेन भारतीयदूतावासेन भारतीयनागरिकाः ईरानदेशस्य अनावश्यकं यात्रां न कर्तुम् आग्रहः कृतः अस्ति। अवधेयमस्ति यत् विगत-सप्ताहेषु क्षेत्रे संवर्धमानं सुरक्षा-समस्या-समाह्वानं निध्याय एषः यात्रा-परामर्शः दूतावासेन प्रसारितः अस्ति। सोशलमीडिया-पटले दूतावासेन भारतीय-नागरिकेभ्यः ईरानदेशस्य अनावश्यक-यात्रायाः पूर्वं स्थितेः सम्यक्तया विचाराय अपि जनेभ्यः परामर्शः प्रदत्तः। दूतावासेन नवीनतम-क्षेत्रीय-घटनाक्रमणां निरन्तरं निरीक्षणाय, भारतीयधिकारिभिः प्रसारितानां परामर्श-पत्रकाणाम् अनुसरणं च कर्तुं परामर्शो अपि प्रदत्तः अस्ति।

केन्द्रसर्वकारेण अस्य मासस्य एकविंश्यां तिथौ आरभमाणात् संसदः प्रावृट्-सत्रात् पूर्वं सर्वदलीयम् उपवेशनम् समहूतम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - डॉ नरेन्द्रराणा आग्रहं करिष्यति। अवधेयमस्ति यत् सिरमौरः। केन्द्रसर्वकारेण अस्य मासस्य एकविंशति-दिनाङ्कात् आगामिमासस्य एकविंशति दिनाङ्कपर्यन्तं प्रावृट्सत्रात् पूर्वं सर्वदलीयोपवेशनं प्रावृट्सत्रं भविष्यति। सत्रस्य कालखण्डे चर्चार्थम्, अभ्युपगमनार्थं च नैकेषां महत्त्वपूर्ण-विधेयकानां प्रस्तुतेः सुचारुरूपेण संचालने सहयोगाचरणार्थं सम्भावनाः सन्ति। सर्वकारः सर्वेभ्यः राजनैतिकदलेभ्यः

“आकाश-प्राइम” इति वायुरक्षा-प्रणाल्याः लढाखे सफलपरीक्षणम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - डॉ नरेन्द्रराणा सिरमौरः। भारतीयसेना बुधवासरे स्वदेशीयरूपेण विकसितस्य “आकाशप्राइम” इति वायुरक्षाव्यवस्थायाः सफलतया परीक्षणं कृतवती। लढाखेत्रे १५,००० पादतः अधिके ऊर्ध्वतायां परीक्षणं कृतम्। सेनायाः वायुरक्षा-एककेन रक्षा-अनुसन्धान-विकास-सङ्गठनस्य (DRDO) वरिष्ठाधिकारिणां उपस्थितौ एतत् परीक्षणं कृतम्, यत् एतत् प्रणालीं विकसितवान् अस्ति। परीक्षणकाले

भूपृष्ठतः वायुपर्यन्तं क्षेपणानि प्रत्यक्षतया अत्यन्तं उच्चवेगेन उड्डीयमानं लक्ष्यविमानं प्रहारयन्ति स्म। अयं परीक्षणः अतीव उच्चैः क्षेत्रे कृता आसीत्। आकाशप्राइम-व्यवस्था अधुना भारतीयसेनायाः वायुरक्षायाः तृतीयचतुर्थयोः यूनिट् (रेंजिमेण्ट्) इत्यस्य भागः भविष्यति। अस्य अर्थः अस्ति यत् इदानीं एषा नूतना व्यवस्था सेनायाः द्वयोः अपि यूनिट्-मध्ये समाविष्टा भविष्यति, येन शत्रु-वायु-आक्रमणानां विरुद्धं उत्तमं रक्षणं दातुं शक्यते। रक्षाधिकारिणां मते ‘ऑपरेशन सिन्दूर’ इत्यस्य समये अपि एषा व्यवस्था अतीव उत्तमं प्रदर्शनं कृतवती। तस्मिन् समये चीनीयविमानानाम् तुर्की-ड्रोन्-यानानां च उपयोगेन पाकिस्तानसेनायाः वायु-आक्रमणानि एषा व्यवस्था सफलतया विफलं कृतवती।

उत्तरप्रदेशस्य हरदोईमण्डले बालचिकित्सालये अग्निः प्रज्वलितः, बालकाः सोपानात् अधः आनीताः

हिमसंस्कृतवार्ता: - डॉ नरेन्द्रराणा सिरमौरः। उत्तरप्रदेशस्य हरदोईमण्डले बुधवासरे निजीबालचिकित्सालये विशालः अग्निः प्रज्वलितः। अग्निप्रकोपानन्तरं धूमः ऊर्ध्वतलयोः प्रसृत्य रोगिणां तेषां परिचारकाणां च मध्ये आतङ्कः उत्पन्नः। अभवन्। परन्तु द्वितीयतलस्य रोगिणः सोपानेन, धोतीनिर्मितस्य पाशस्य च साहाय्येन अवतारिताः। केचन गम्भीराः बालकाः त्वरितरूपेण अन्यस्मिन् चिकित्सालये स्थानान्तरिताः सन्ति। सीओ सिटी अंकित मिश्रा इत्यनेन उक्तं यस्मात् कारणात् सम्पूर्णं चिकित्सालयं धूमेन पूरितम्। निजीबालचिकित्सालये शार्टसर्किटस्य कारणेन अग्निः प्रज्वलितः। एतां सूचनां प्राप्य स्थानीयपुलिस-अग्निशामकदलस्य दलं तत्क्षणमेव तत्स्थानं प्राप्य अग्निं नियन्त्र्य अधिकं क्षतिं निवारितवान्। ध्यातव्यमस्ति यत् निष्प्रभः अभवत्। अस्मिन् प्रसङ्गे च प्राणहानिः न अभवत्।

सुभाषितम्

काममूलमिदं जन्म,
कामः पापस्य कारणम्।
यशः क्षयकरः कामः,
तस्मात् तं परिवर्जयेत्।।

अर्थात्- काम इव जन्म का मूल कारण है, काम पाप कराने में हेतु है और यश का नाशक है, अतः काम को त्याग देना चाहिए।

प्रतिदिनं नवीनतमं हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकवार्तापत्रं प्राप्त्यर्थं 7876636263
Whatsapp संख्यां मध्ये नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
himsanskritvartah
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य समुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

हिमाचले वृत्तस्तरे १०० वनरक्षकाणां नियुक्तिः भविष्यति, राज्यसर्वकारेण पदानि पूरयितुं अनुमोदनं दत्तम्

हिमसंस्कृतवार्ताः - शिमला। वृत्तस्तरे प्रत्यक्षनियुक्त्या हिमाचलप्रदेशे वनरक्षकाणां १०० रिक्तपदानां पूरणस्य प्रक्रिया आरब्धा अस्ति। एतानि पदानि पूरयितुं राज्यसर्वकारेण अनुमोदनं दत्तम्। यद्यपि सर्वाः औपचारिकतानि सम्पन्नाः सन्ति। इयं सूचना वनप्रशासनं एवं मानवसंसाधनस्य प्रधानमुख्य संरक्षकः डॉ. संजयसुदः अददत्। प्रधानमुख्यवनसंरक्षकेन निर्गतनिर्देशानुसारं एतानि पदस्थानानि वृत्तस्तरे पूरितानि भविष्यन्ति। चयनप्रक्रिया हिमाचलप्रदेश-वनविभागस्य वनरक्षकस्य श्रेणी-तृतीय अराजपत्रित-कार्यकारी-अनुभागस्य नियुक्तिः एवं पदोन्नति नियमानुसार एवम् एतस्मिन् कृतानां संशोधनानामनुगुणं भविष्यति। बिलासपुरे ६, चम्बायां १०, धर्मशालायां १०, हमीरपुरे १२, कुल्लू ६, मंड्यां १७, नाहने १०, रामपुरे ४, शिमलायां १०, सोलने ४, वन्यजीव शिमलायां ४, वन्यजीवधर्मशालायां ३, जीएचएनपी शमशी इत्यत्र ४ पदेषु चयनप्रक्रिया भविष्यति। विभागेन सर्वेभ्यः सम्बद्धेभ्यः मुख्यवनसंरक्षकेभ्यः वनसंरक्षकेभ्यः (टी एण्ड डब्ल्यूएल) निर्देशः दत्तः यत् ते सर्वकारीय-आरक्षणनीत्यानुसारं श्रेणीवार रिक्तस्थानानां विषये सूचनां सर्कलरेस्टरं च प्रधानमुख्यवनसंरक्षककार्यालयाय द्वयोः दिवसयोः अन्तः प्रेषितं कुर्युः, येन नायुक्तिप्रक्रिया अग्रे नेतुं शक्यते।

मन्त्रिमण्डलस्य उपसमितिः आपदाप्रबन्धनार्थं पूर्वसचेतनाव्यवस्थायाः स्थापनायाः अनुमोदनम् अकरोत्

हिमसंस्कृतवार्ताः- शिमला । राजस्वमन्त्री जगतसिंहनेगी आपदाप्रबन्धनपुनर्वासविषये निर्मितायाः मन्त्रिमण्डलस्य उपसमित्याः सभायाः अध्यक्षतां कृतवान् । सभायां राज्ये अद्यतनमेघविस्फोटं जलप्रलयं च दृष्ट्वा आश्रमपुनर्वासकार्यस्य समीक्षा कृता। सभायां अवरुद्धमार्गानां जीर्णोद्धारः, सेतुनां पुनर्निर्माणं, प्रभावितक्षेत्रेषु जलापूर्तियोजनानां पुनर्स्थापनं चेत्वादीनां आवश्यकमूलसंरचनानां विषये अपि चर्चाः कृताः। मन्त्रिमण्डलस्य उपसमित्या आपदाप्रबन्धनार्थं पूर्वसचेतनाव्यवस्थायाः स्थापनायाः अनुमोदनं कृतम् । अस्याः प्रणाल्याः माध्यमेन समये समये ऋतुनिरीक्षणं, पूर्वानुमानं, सचेतना इत्यादीनां सुविधा सुनिश्चिता भविष्यति। अस्य सुचारुरूपेण संचालनेन समये सावधानतां स्वीकृत्य च आपदायाः प्रभावः न्यूनीकरिष्यते, प्राणानां सम्पत्तिनां च हानिः न्यूनीकरिष्यते । उपसमित्या अपि आपदाकाले आश्रय-उद्धार-कार्यं शीघ्रं कर्तुं हेलिकॉप्टरं भाटकेन ग्रहीतुं निर्णयः कृतः येन आश्रयकार्यं साहाय्यं कर्तुं शक्यते। जगतसिंहनेगी इत्यस्य अध्यक्षतायां अन्यस्मिन् समागमे मन्त्रिमण्डलस्य उपसमित्या लघु-सोमान्त-कृषकाणां कृते भूमि-नियमितीकरणेन सम्बद्धेषु विषयेषु अपि चर्चा कृता । उपसमित्या हिमाचलप्रदेशस्य कृते एफसीए (वनसंरक्षणकानूनम्) इत्यत्र शिथिलतां प्राप्तुं सर्वोच्चन्यायालये निवेदनं कर्तुं अनुमोदनं दत्तम्।

PMGSY - कांगड़ा-चम्बाजनपदयोः अस्पृष्टाः ग्रामाः सम्पर्कमार्गेण सम्बद्धाः भविष्यन्ति

हिमसंस्कृतवार्ताः - कार्यालयीयः निजभूमिषु वननिष्कासनं, उत्परिवर्तनं च विभागस्य नाम्ना पूर्वमेव कृतम् अस्ति। कांगड़ा-चम्बा-क्षेत्रयोः ७७ दूरस्थग्रामान् अधुना औपचारिकतां विस्तरेण सम्पन्नं कृत्वा डीपीआर-परं केन्द्रं प्रति प्रेषितम् अस्ति। चम्बामण्डले ६६ ग्रामाणां कृते ६३९ एतादृशे सति बजटस्य अनुमोदनं प्राप्य कोटिरूपकाणां बजटस्य आवश्यकता वर्तते ये मार्गैः अस्पृष्टाः सन्ति तथा च कांगड़ायां १६ कोटिरूपकाणां बजटस्य आवश्यकता वर्तते। प्रधानमन्त्री ग्रामपथयोजना (PMGSY) ४ इत्यस्मिन् लोकनिर्माणविभागेन कांगड़ा-चम्बा उत्तरक्षेत्रेण पीएमजीएसवाई-४ इत्यस्मिन् २५० जनसंख्यायुक्तस्य मार्गसुविधायाः वंचितानाम् काङ्गड़ा-चम्बा-क्षेत्रस्य ७७ ग्रामानां डीपीआर-प्राप्ते बजटस्य अन्तिम-अस्पृष्टग्रामाः अस्मिन् वर्षे लक्ष्यानुसारं अनुमोदनार्थं केन्द्रं प्रति प्रेषितमस्ति। केन्द्रात् बजटस्य अनुमोदनं प्राप्त्य शीघ्रमेव वंचितग्रामाः बजटस्य मुक्तौ मार्गस्य सुविधां प्राप्तुं समर्थाः भविष्यन्ति। २५० जनसंख्यायुक्ताः ग्रामाः एव ई. विकाससूदः, मुख्य-अभियंता कांगड़ा-मार्गनिर्माणार्थं चयनिताः सन्ति। उत्तरमार्गाणां चम्बा उत्तर-अंचलम् सञ्जीकरणार्थं विभागस्य स्वामित्वेन

अमेरिकी-सीनेट्-समित्या दलाई-लामा-महोदयस्य करुणा-दिवसस्य संकल्पः पारितः, समर्पण-समारोहः अपि आयोजितः

हिमसंस्कृतवार्ताः - धर्मशाला।

अमेरिकी-सीनेट्-समित्या तिब्बती-बौद्ध-आध्यात्मिक-नेतृणां १४ तमे दलाई-लामा-तेजिन्-ग्यात्सो-इत्यस्य ९० तमे जन्मदिनस्य स्मरणार्थं सर्वसम्मत्या प्रस्तावः पारितः। अस्मिन् संकल्पे दलाई लामा इत्यस्य ९० तमस्य जन्मदिनस्य करुणादिवसरूपेण उत्सवः, तिब्बतीजनानाम् कृते अमेरिकायाः दीर्घकालीनसमर्थनं च पुनः पुनः उत्कम् अस्ति। संकल्पस्य समये २०० तः अधिकाः तिब्बती-अमेरिका-देशिनः तिब्बत-समर्थकाः च अस्य संकल्पस्य समर्थनं प्राप्तुं वाशिङ्गटन-नगरं प्राप्तवन्तः आसन् । तिब्बतस्य अन्तर्राष्ट्रीय-अभियानस्य अध्यक्षः टेन्चो ग्यात्सो इत्यनेन उक्तं यत् जुलैमासस्य १४ दिनाङ्के अमेरिकी-सीनेट्-मध्ये पारितः अयं संकल्पः दलाई-लामा-महोदयस्य करुणा-अहिंसायाः सन्देशेन सह तिब्बती-जनानाम् मानव-अधिकारस्य लोकतान्त्रिक-स्वतन्त्रतायाः च कृते अमेरिका-देशस्य गहन-स्थायि-समर्थनस्य प्रतीकः अस्ति। सः सिनेट्-लॉबी-दिने भागं गृहीतवन्तः सर्वेषां समर्थकानां प्रति कृतज्ञतां प्रकटितवान् । संस्थायाः अध्यक्षः अवदत् यत् प्रस्तावे समाविष्टाः मुख्याः बिन्दवः सन्ति दलाईलामा इत्यस्य जन्मदिनस्य ६ जुलै दिनाङ्के करुणादिवसरूपेण मान्यता, तिब्बतीजनानाम् मानव-अधिकारस्य मौलिकस्वतन्त्रतानां च

पुष्टिः, १५ तमे दलाईलामा इत्यस्य मान्यतायां चीनेन यत्किमपि हस्तक्षेपं धार्मिकस्वतन्त्रतायाः उल्लङ्घनम् इति उक्तवान्, तिब्बत-चीन-सङ्घर्षस्य इतिहासः, अमेरिका-देशस्य पुनः पुष्टिः च इति दलाईलामस्य तिब्बतीजनस्य च समर्थनम्।

दलाईलामावर्यस्य दीर्घायोः

विश्वशान्ति हेतवे च

समर्पणसमारोहः आयोजितः

केन्द्रीय तिब्बतीप्रशासनस्य धर्मसंस्कृतिविभागेन निर्वासितेन तिब्बतीसर्वकारेण च नामग्यालमठस्य सहकारेण १४ तमे दलाईलामायाः दीर्घायुषः कृते मैक्लोडगञ्जस्य चुगलखाङ्गमठे पञ्चदिवसीयः महागुरुभूमयोक् (समर्पणसमारोहः) आयोजितः अस्ति। समारोहस्य प्रथमदिने बुधवासरे कार्यवाहकः सिक्थोङ्गः शिक्षामन्त्री थलाम डोल्मा चाङ्गा च विशेषतया भागं गृहीतवन्तौ। तेन सह निर्वाचनायुक्तः लोबसाङ्ग येशी, लोकसेवा आयुक्तः कर्म येशी, महालेखाकारः ताशी तोपग्यालः च केन्द्रीयतिब्बतीप्रशासनस्य स्वायत्तसंस्थानां प्रमुखाः आसन् एषः विशेषः धार्मिकः कार्यक्रमः दलाईलामामहोदयस्य दीर्घायुषः विश्वशान्तिं च समर्पितः अस्ति, यस्मिन् तिब्बतीसमुदायस्य जनाः बहुसंख्येन भागं गृहीतवन्तः।

केन्द्रीय-मन्त्रिमण्डलेन कृषि-उत्पादकता-संवर्धनाय प्रधानमन्त्रि-धन-धान्य-कृषि-योजना अनुमोदिता

हिमसंस्कृतवार्ता: - केन्द्रीय-मन्त्रिमण्डलेन कृषि-उत्पादकता-संवर्धनाय प्रधानमन्त्रि-धन-धान्य-कृषि-योजना अनुमोदिता। योजनायाः उद्देश्यं सस्यानां विविधीकरणाय, स्थायि-कृषिपद्धतेः संवर्धनाय, सस्यानां भण्डारण-संवर्धनाय, जलसेचन-सुविधानां परिष्काराय, ऋणस्य उपलब्धतायां सौविध्य-प्रदानं च अस्ति। नवदेहल्यां मन्त्रिमण्डल-सभायाः अनन्तरं सूचनाप्रसारणमन्त्री अश्विनीवैष्णवः अवदत् यत्, योजनायाः अन्तर्गतं देशे एकशतं मण्डलानां चयनं भविष्यति, यत्र त्रयाणां प्रमुख-संकेतानाम् आधारः मुख्यतया भविष्यति यथा - न्यूनोत्पादकता, न्यून-सस्य-सघनता, न्यून-ऋण वितरणं चेति। अश्विनीवैष्णवः अवदत् यत्, एकादश-विभागेषु, अन्य-राज्य-योजनासु षड्विंशत् विद्यमानानां योजनानां च माध्यमेन योजनाः कार्यान्विताः भविष्यन्ति। श्रीवैष्णवः अवदत् यत्, एषा योजना देशस्य संपत्ति-लक्षाधिकैक-कोटि कृषकाणां सहायतां करिष्यति। शुभांशु-शुक्लस्य अन्तरिक्ष-अभियानेन साकं भारतस्य अन्तरिक्षे स्थासन-संस्थापनस्य स्वप्नस्य साकारीकरणस्य उपक्रमे एकः बृहत् पदक्षेपः उत्पापितः। केन्द्रीय-मन्त्रिमण्डलेन एकः प्रस्तावः

पारितः अस्ति। यत्र हि अन्तरिक्ष-यात्रिणः शुभांशु-शुक्लस्य अन्तरिक्ष-यात्रायाः शलाघा विहितास्ति। ग्रुप कैप्टन शुभांशु-शुक्लः निजान्तरिक्ष-यात्रां सम्पाद्य सुरक्षितः पृथ्वीम् प्रतिनिवर्तितः अस्ति, यो हि भारतस्य अनन्त-आकाश्यानां प्रातिनिध्यं कुरुते। केन्द्रीयमन्त्रिमण्डलीयोपवेशनानन्तरम् सूचना-प्रसारण-मन्त्री अश्विनी-वैष्णवः प्रावोचत् यत्, शुभांशु-शुक्लस्य अन्तरिक्ष-अभियानेन साकं भारतस्य अन्तरिक्षे स्थासन-संस्थापनस्य स्वप्नस्य साकारीकरणस्य उपक्रमे एकः बृहत् पदक्षेपः उत्पापितः अस्ति। अमुना भणितं यत्, केन्द्रीय-मन्त्रिमण्डलं भारतीयान्तरिक्ष-अनुसंधान-संघटनस्य, वैज्ञानिकानां, अभियन्त-समुदायस्य च शलाघां कुरुते, येषाम् अश्वान्त-प्रयासैः एषा उपलब्धिः सम्भवा जाता। श्रीवैष्णवः एतस्मिन् विषयेपि प्रकाशं क्षिप्तवान् यत् तेन मांसपेशीनां पुनर्जननस्य, शैवालस्य, सूक्ष्मजीव-विकासस्य, शस्य-व्यवहार्यतायाः, सूक्ष्मजीव-उत्तरजीवितायाः, अन्तरिक्षे संज्ञानात्मक प्रदर्शनस्य, साइनोबैक्टीरिया इत्यस्य जीवाणोः व्यवहारस्य च विषयेषु सूक्ष्म-गुरुत्वाकर्षण-विषयकाः अग्रणी-प्रयोगाः विहिताः। अमुना एतदपि प्रोदितं यदेतेन अध्ययनेन मानवान्तरिक्ष-उड्डयनस्य सूक्ष्म-गुरुत्वाकर्षण-विज्ञानस्य च सन्दर्भं वैश्विक-बोधः सुदृढीभव्यति। अथ च एतद् अध्ययनम् भारतस्य भविष्य-कालिकानाम् अभियानानां कृतेऽपि महत्वपूर्ण आधारभूमिः सूचना च प्रदास्यति। श्रूयतां तावत् किं ब्रूते मन्त्रिमहोदयः अवोचत् यत् एतद् सफलाभियानम् अन्तरिक्षा-न्वेषणे भारतस्य वैश्विकीं प्रतिष्ठां महत्वपूर्ण-रूपेण समुत्तुङ्ग-स्थाने स्थापयति। असौ अवदत् यत् एतद् गगनयानं भारतीयान्तरिक्ष-स्थासनं समेत्य भारतस्य मानवयुक्तस्य अन्तरिक्ष-उड्डयनस्य महत्वाकांक्षाणां दिशि एकः महत्वपूर्णः पदक्षेपो वर्तते।

बैडमिंटन-क्रीडा-स्पर्धायां लक्ष्य-सेनेन सह सात्विकसाईराज-रंकीरेड्डी चिराग शेट्टी इत्यस्य च युगलं टोक्यो नगरे जापान-ओपन-स्पर्धायाः द्वितीयं चक्रं प्रविष्टम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - जापान-ओपन-बैडमिंटन-क्रीडा-स्पर्धायां भारतस्य अभियानस्य आरम्भः उत्कृष्टरूपेण अभवत्, यत्र टोक्यो-नगरे स्व-स्व-क्रीडासु प्रभावपूर्णरीत्या क्रीडा-विजयानन्तरं सात्विकसाईराज रंकीरेड्डी इत्यस्य चिराग शेट्टी इत्यस्य च शीर्ष-पुरुष-युगलम् द्वितीय-चक्रं प्रविष्टम्। अथ च एकल-क्रीडकः लक्ष्यसेनः चापि साफल्येन द्वितीयं चक्रं प्रविष्टः।

टीआरएफ-4 परीक्षा शीघ्रमेव बिहारराज्ये भविष्यति, मुख्यमन्त्रिणः शिक्षकाणां रिक्तपदानि पूरयितुं निर्देशः

पटना। बिहारस्य मुख्यमन्त्री नीतीशकुमारः शिक्षाविभागाय निर्देशं दत्तवान् यत् राज्यस्य सर्वकारीयविद्यालयेषु शिक्षकाणां रिक्तपदानां तत्क्षणं गणनां कृत्वा तेषु पूरणप्रक्रियाम् आरभत। नीतीशकुमारः अद्य 'X' इत्यत्र एकस्मिन् सन्देशे उक्तवान् यत् राज्ये शिक्षकाणां रिक्तपदानां गणनां कृत्वा तेषां नियुक्तिप्रक्रिया TRF-4 परीक्षाद्वारा आरभ्यते इति। नियुक्तिप्रक्रियायां महिलाभ्यः दत्तस्य ३५ प्रतिशतस्य आरक्षणस्य अनुपालनाय अपि सः निर्देशं दत्तवान्। बिहारसर्वकारस्य शिक्षाविभागेन प्रकाशितस्य अन्तिमदत्तानुसारं राज्ये द्विलक्षाधिकाः शिक्षकपदानि रिक्तानि सन्ति, येषु प्रायः ३६ सहस्राणि माध्यमिकस्य ३३ सहस्राणि च उच्चमाध्यमिकस्तरस्य शिक्षकाणां कृते सन्ति। नवीनमूल्याङ्कने सार्धद्विलक्षाधिकं भवितुं शक्यते। बिहारसर्वकारस्य शिक्षाविभागेन अद्यैव अधिसूचना प्रकाशयन् ७२७९ पदानाम् आवेदनानि याचितानि आसन्। तेषु ५५३४ प्रथमतः पञ्चपर्यन्तं कक्षायाः शिक्षकाणां कृते, १७४५ षष्ठतः अष्टपर्यन्तं कक्षायाः शिक्षकाणां कृते च सन्ति। बिहार लोकसेवा आयोगः अस्य चयनस्य परीक्षां करिष्यति, यस्य आवेदनस्य अन्तिमतिथिः २८ जुलाई अस्ति। शीघ्रमेव शिक्षाविभागः शिक्षकाणां ८०००० रिक्तपदेषु आवेदनपत्रं आमन्त्रयितुं सज्जः अस्ति। मुख्यमन्त्रीनिर्देशानन्तरं तस्य गतिः अधिका भविष्यति इति सम्भावना वर्तते।

अनियमितबायोस्टिम्युलेण्ट इत्यस्य विक्रये प्रतिबन्धः, कृषकहिताय केन्द्रसर्वकारस्य प्रशंसनीयः निर्णयः - बिहारस्य कृषिमन्त्री श्रीविजयकुमारसिन्हा

हिमसंस्कृतवार्ता:। बिहारराज्यस्य माननीयः उपमुख्यमन्त्री-कृषिमन्त्री च श्रीविजयकुमारसिन्हाः उक्तवान् यत् केन्द्रकृषि-कृषककल्याणमन्त्रिणा श्रीशिवराजसिंहचौहानमहाभागेन बायोस्टिम्युलेण्ट (जैवोत्तेजकद्रव्याणि) तथा नैनो-उर्वरकाणाम् अनियमितविक्रयप्रवृत्तेः विरुद्धं दृढः निर्णयः कृतः अस्ति इत्येतत् कृषकाणाम् हिताय अतीव महत्वपूर्णं दूरदर्शनं च पथं दर्शयति। सः अवदत् यत् श्रीचौहानमहोदयेन राज्याध्यक्षानां प्रति प्रेषिते पत्रे स्पष्टतया उल्लिखितम् अस्ति यत् कतिपयविक्रेतारः अनुदानित-यूरिया-डीएपी-आदीनां पारम्परिकोर्वरकानां प्रदानेन विरम्य, नैनो-उर्वरकान् वा बायोस्टिम्युलेण्ट-नामकानि उत्पादानि कृषकेभ्यः बलात् विक्रयन्ते स्म। एषा प्रवृत्तिः कृषकेभ्यः अन्यायकारिणी अस्ति। अतः तस्य प्रतिबन्धः आवश्यकः इति। सः अवदत् यत् अस्मिन् सन्दर्भे केन्द्रकृषिमन्त्रिणा निर्देशः दत्तः यस्यानुसारं वैज्ञानिकपरीक्षणं विना प्रमाणपत्रं च विना

बायोस्टिम्युलेण्ट-नामकं किमपि उत्पादं अधुना विक्रयितुं न शक्यते। अधुना आवश्यकनियममाला च मानकप्रचालनप्रक्रिया (SOP) च शीघ्रं निर्मास्यते, येन एतेषां गुणता प्रभावशक्तिश्च सुनिश्चितं जायेत। श्रीसिन्हावर्गेण उक्तं यत् विकसितकृषिसंकल्पसप्ताहस्य समये श्रीचौहानमहोदयेन ग्रामेषु गत्वा कृषकैः सह प्रत्यक्षसंवादः कृतः। यत्र कृषकाः बीज-उर्वरक-बायोस्टिम्युलेण्ट-नैनोयूरियादीनां विक्रयविषये चिन्ताः व्यक्तवन्तः। सः उक्तवान् यत् विगते काले प्रायः त्रयस्त्रिंशत्सहस्रं बायोस्टिम्युलेण्ट-उत्पादानां अनियन्त्रितविक्रयः जातः, यस्य परिणामतः कृषकाः भ्रमिताः अभवन्। अधुना तु केवलं वैज्ञानिकपरीक्षणेन प्रमाणितानि प्रभावशालीनि च उत्पादानि एव अनुमत्याः पात्राणि भविष्यन्ति। श्रीसिन्हाः अपि अवदत् यत् कृषिकल्याणसंवादे अपि कृषकैः सह संवादे विक्रेतारः नैनोयूरिया तथा अन्यबायोस्टिम्युलेण्ट-उत्पादान्यपि यूरिया-डीएपी-आदिभिः सह टैगकृत्वा बलात् विक्रयन्ते इति अपि अवगतम्। तदर्थं विभागे उर्वरकसंस्थाभिः सह समीक्षासभा अपि आयोजिताभूत्, तच्च ज्ञापनं केन्द्रमन्त्रिणं प्रति अपि प्रेषितम्। तस्मात् केन्द्रस्यायं निर्णयः अतीव प्रशंसनीयः, बहुप्रतीक्षितश्च।

श्रीमद्भागवतप्रवचनम्- ११

श्लोकपदादिषु वेदस्य हि तु सारांशः विद्यते ननु? भवन्तः शरणागतवत्सलाः सन्ति, एवं भवतां दर्शनं न कदापि व्यर्थं भवति; अतः मदीयम् एनं सन्देहं दूरीकुर्वन्तु, अस्मिन् कार्ये विलम्बः मास्तु इति। ततः सनकादयः उक्तवन्तः- नारद! श्रीमद्भागवतकथा वेदोपनिषदां सारेण हि निर्मिता अस्ति। अतः तेभ्यः पृथक् फलरूपा स्यात् इत्यतः कथयेयं महती उत्तमा अस्तीति भाति। यथा, वृक्षस्य रसः मूलभागतः शाखाप्रशाखापर्यन्तं प्रसरति, सर्वत्र वा तिष्ठति, परन्तु अस्यां स्थितौ तस्य आस्वादनं न क्रियते; स एव यदा पृथग्भूत्वा फलरूपे आयाति, तदा जगति सः सर्वेषां प्रियः, मधुरः च भवति इति। एवमेव दुग्धे नवनीतं तिष्ठति, परन्तु दुग्धपानसमये तस्य पृथक् स्वादः न प्राप्यते, परन्तु यदा तत् पृथक् भवति, तदा देवानामपि तत् स्वादवर्धकं भवति। तथैव ईक्षदण्डेऽपि सर्वत्र, मध्यान्तं वा शर्करा व्यापकरूपेण तिष्ठति, तथापि पृथग्भूता सा अधिका मिष्टा भवति। तद्वत् इयं भागवती कथापि विराजमाना अस्ति। एतद् भागवतं नाम पुराणं वेदसमानम् अस्ति। श्रीव्यासदेवेन भक्तिज्ञानविरागाणां स्थापनाय एव एतत् प्रकाशितम् अस्ति। पुराकाले यस्मिन् समये वेदवेदान्तानां पारगामी एवं गीतायाः प्रणेता भगवान् व्यासदेवः खिन्नमनस्कः सन् अज्ञानसमुद्रे पतितः आसीत्, तस्मिन् एव समये भवान् तमुद्दिश्य चतुःश्लोकसमन्वितं भागवतम् आदिष्टवान् आसीत्। तत् श्रुत्वा हि तस्य समस्तचिन्ता दूरीभूता। पुनरस्मिन् विषये भवतः आश्चर्यं कुतः, यत् भवान् अस्मान् एव प्रश्नं पृच्छन्नस्ति? अतः भवान् तदेव दुःखशोकादीनां विनाशकं श्रीमद्भागवतपुराणं श्रावयेत् इति। नारदः अकथयत्- महानुभावा! भवतां दर्शनं जीवानां समस्तपापानि तत्काले हि नष्टं करोति, तथा ये संसारिकदुःखरूपेण दावानलेन सन्तप्ताः स्युः, तेषामुपरि तत् शीघ्रं हि शान्तिरूपां वर्षां करोति। भवन्तः निरन्तरं शेषस्य सहस्रमुखेभ्यः निसृतस्य भगवत्कथामृतस्य हि पानं कुर्वन्तः सन्ति। अहं प्रेमलक्षणायाः भक्त्याः प्रकाशनोद्देशेन भवतां शरणं गृह्णामि। यदा मनुष्यस्य अनेकेषां जन्मनां सञ्चितं पुण्यपुञ्जम् उदेति, तदा सः सत्सङ्गं लभते, तस्मात् तस्य अज्ञानजन्मः मोहः विनाशतां गच्छति, ततश्च तस्य सद्बुद्धिः उदेति इति, शुभम्। (माहात्म्यम्- ०२/५१-७६) इत्थं श्रीपद्मपुराणोत्तरखण्डान्तर्गते श्रीमद्भागवतमाहात्म्ये सरलानुवादेऽस्मिन् कुमारानारदसंवादे नाम द्वितीयोऽध्यायः सम्पन्नः।

असमप्रदेशीयः विज्ञानशिक्षकः, नारदोपाध्यायः

सनकादयः उक्तवन्तः- नारदमुने! द्रव्ययज्ञः, तपोयज्ञः, योगयज्ञः, स्वाध्यायरूपः ज्ञानयज्ञः च इत्येते तु स्वर्गसुखपराः, एवं कर्मप्रेरकाः, साधनपराः च सन्ति। पण्डिताः ज्ञानयज्ञं हि सत्कर्मणः सूचकं मन्यन्ते। ज्ञानयज्ञः नाम श्रीमद्भागवतस्य पारायणम् इति, यस्य गानं शुकादिमहानुभावैः कृतं वर्तते। तच्छब्दस्य श्रवणमात्रेण हि भक्तिः, ज्ञानः, वैराग्यः चेति एतेषां महद्बलं वर्धते। अनेन ज्ञान-वैराग्ययोः कष्टम् अपगच्छेत्, एवं भक्तिः सुखं प्राप्नुयात्। सिंहजर्नात् यथा मृगाः इतस्ततः धावेयुः, तद्वत् श्रीमद्भागवतस्य ध्वन्या कलियुगस्य समस्तदोषाः दूरीभविष्यन्ति। तदा प्रेमास्य प्रवाहिका भक्तिः, ज्ञान-वैराग्याभ्यां सहैव स्थित्वा प्रत्येकं गृहेषु, जनानां हृदयेषु च क्रीडां करिष्यति इति। नारदः अब्रवीत्- महात्मानः! मया तु तदर्थं बहुधा प्रयासः कृतः, वेद-वेदान्तानां ध्वनिः उच्चैः श्रावितः, असकृत् गीतापाठः विहितः, परन्तु तस्मादपि ते न जागरिताः। एवं स्थिते श्रीमद्भागवतस्य श्रावणेन ते कथं वा जागरिताः भवेयुः? यतोहि तत्कथायाः प्रत्येकं

"लौकिकन्यायकोशः" "गोमयपायसन्यायः"

गोमयं पायसं च गोः एव निष्पन्नं पदार्थद्वयम्। तथापि द्वयोः गुणधर्मयोः महान् भेदो भवति। योगसूत्रभाष्ये (१-३२) अस्य न्यायस्य प्रयोगः कृतः। मनसः स्वरूपविषये क्षणिकवादस्य खण्डनसमये भाष्यकारेण गोमयपायसन्यायस्य प्रयोगः कृतः। अन्यप्रत्ययोपचितस्य च कर्माशयस्य अन्यः प्रत्युपभोक्ता भवेत्। कथञ्चित् समाधीयमानमपि एतद् गोमयपायसीयन्यायम् आक्षिपति। (एकस्य विषयस्य एकः अंशः ग्राह्यः अपरस्य अग्राह्य इति उच्यते तर्हि गोः सकाशात् निर्गतं गोमयमपि पायसवद् भक्ष्यमेव भवेत्।) डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर पुणे/ महाराष्ट्रम्

प्रवासीजनानाम् कृते सिङ्गापुरतः धनं प्रेषयितुं सुकरं भविष्यति

इदानीं प्रवासीजनानाम् कृते सिङ्गापुरतः धनं प्रेषयितुं सुकरं भविष्यति। नेशनल पेमेंट्स कापोरेशन लिमिटेड (NPCI) इत्यस्य अन्तर्राष्ट्रीयशाखायाम् 'UPI-PayNow' इति प्रेषणजालस्य मध्ये १३ अधिकाः वित्तकोषाः योजितानि सन्ति। एपीसीआई इन्टरनेशनल पेमेंट्स लिमिटेड इत्यनेन बुधवासरे उक्तं यत् नूतनानां वित्तकोषाणाम् माध्यमेन सीमापारं धनं प्रेषितुं जुलैमासस्य १७ दिनाङ्कात् प्रभावी भविष्यति। अधुना जनानां कृते सिङ्गापुरतः भारतं भारतं च सिङ्गापुरं प्रति धनं प्रेषयितुं अधिकाः विकल्पाः भविष्यन्ति। प्रेषणजालेन सह सम्बद्धाः ये वित्तकोषाः सन्ति तेषु बैंक आफ् बड़ौदा, बैंक आफ् इण्डिया, केनराबैंकः, फेडरल् बैंक, एचडीएफसीबैंकः, आईडीएफसी फस्टबैंकः, इन्डसइण्डबैंकः, कररव्यासबैंकः, कोटकमहिन्द्राबैंकः, पञ्जाबपेष्टीयबैंकः, दक्षिणभारतीयबैंकः, यूसीओबैंकः च सन्ति। एतेषां अतिरिक्तं षट् वित्तकोषाः - एक्सिसबैंकः, डीबीएसबैंक इण्डिया, आईसीआईसीआईबैंकः, इण्डियनबैंकः, इण्डियन ओवरसीजबैंकः, स्टेटबैंक आफ् इण्डिया च - पूर्वमेव 'यूपीआई-पेनाड' इत्यनेन सह सम्बद्धाः सन्ति

श्रावणमासः शिवस्य कृते प्रियः किमर्थम्?

भारतस्य सम्पूर्णस्य उपमहाद्वीपस्य कृते शुभः श्रावणः मासः कृषिक्षेत्रस्य, कृषिकार्यस्य च विशेषः मासः अस्ति, यतः सः नैऋत्यस्य मानसून इत्यस्य आगमनेन सह सम्बद्धः मासः अस्ति। पृथिव्याः उदरे सृष्टिबीजानाम् अङ्कुरणात् अस्मिन् मासे प्रकृतेः प्रत्येकं कणः हरितपूर्णः एव तिष्ठति। भगवान् शिवः श्रावणमासं वर्षस्य सर्वाधिकं प्रियं मासं मन्यते यतोहि श्रावणमासे सर्वाधिकं वर्षा भवति, यत् शिवस्य तपश्चर्याया तापितस्य शरीरस्य शीतलतां शान्तिं च ददाति। पौराणिककथासु भगवान् शङ्करः स्वयं सनत्कुमारभ्यः श्रावणमासस्य महिमा वर्णयित्वा मम त्रयोऽपि नेत्रेषु दक्षिणे सूर्यः, वामे चन्द्रः, मध्यनेत्रे अग्निः च वर्तते इति उक्तवान्। भारतीयगणनायां नक्षत्राधारेण मासानां नामानि स्थापितानि सन्ति। यतो हि वर्षस्य प्रथमः मासः चैत्रः, यः चित्रानक्षत्राधारितः अस्ति, तथैव श्रावणमासः 'श्रवण' नक्षत्राधारितः भवति। महत्त्वपूर्णं यत् श्रवणनक्षत्रस्य स्वामी अपि चन्द्रः अस्ति। शिवस्य शिरस्यपि चन्द्रः। यदा सूर्यः कर्क प्रविशति यस्य प्रभुः चन्द्रः तदा श्रावणमासः आरभ्यते अर्थात् सूर्यः उष्णः भवति, सः शीतलग्नस्य चन्द्रस्य गृहे प्रविशति, अतः ऋतु दृष्ट्या यदा सूर्यः कर्कराशिं प्रविशति तदा वर्षाऋतुः आरभ्यते, यस्य फलस्वरूपं महादेवः यः जनहिताय विष सेवते तथा च निरन्तरं तपश्चर्याया देवाधिदेव शिवः चन्द्रस्वरूपप्रतिरूपं पार्वत्याः सङ्गात् शीतलताया आनन्दस्य च भावः प्राप्नोति। अतैव शिवस्य श्रावणमासस्य प्रति अत्यधिकी आसक्तिः अस्ति। अस्मिन् मासे शिवः स्वस्य प्रकृतिशक्तिपार्वत्या सह मिलित्वा मानवान् प्रति स्वस्य दयालुतां प्रकटयितुं जनानां हिताय सज्जः एव तिष्ठति।

श्रावणमासः शिवशक्तिसमागममासः-

भारतीयज्योतिषशास्त्रानुसारं सूर्यग्रहः पितुः उग्रः करकः च ग्रहः, शीतलग्नकृतेः चन्द्रः च मातृत्वस्य करकग्रहः इति मन्यते। श्रावणमासः एतयोः समागममासः। श्रावणमासे मेघरूपं शिवः पार्वतीं हिमरहितप्रकृतिं विवाहयितुं गच्छति, यस्मात् कारणात् ऋतुवृष्टिः (मानसूनवृष्टिः) भवति, पृथिवी च तस्य रूपं गृह्णाति रत्नगर्भा वसुन्धरा। अनेन वृष्ट्या पृथिव्यां नद्यः प्रवहन्ति, वनस्पतिधनं फलपुष्पाणि च उत्पाद्यन्ते, क्षेत्रेषु अन्नधान्यानि वर्धन्ते, सर्वे जीवाः पोष्यन्ते च। श्रावणमासस्य वैज्ञानिकस्वभावः। श्रावणस्य आगमनात् पूर्वं प्रबोधनी एकादशीदिनात् आरभ्य जगतः पालकस्य सर्वेभ्यः दायित्वेभ्यः मुक्तः विष्णुः स्वस्य दिव्यनिवासं पाताललोकं विश्रामार्थं प्रस्थाप्य स्वस्य सर्वं कार्यं 'महादेव शिवाय' समर्पयति। तेन सह मिलित्वा, अस्मिन् श्रावणमासे जगतः निर्माता जगतः पोषणस्य दायित्वं निर्वहति। शिवः पार्वतीश्च जगतः मातापितृत्वेन पृथिव्याः जनानां सुखानि दुःखानि च अवगत्य स्वकामान् अपि पूरयन्ति, अतः श्रावणमासः अर्धनारीश्वरशिवस्य समाराधनस्य विशेषमासः इति कथ्यते। क्रमशः...

हिमसंस्कृतवार्ता:

डॉ. सन्तोष कुमार काण्डपालः
मानिला, अल्मोड़ा, उत्तराखण्डः

